

ANA TEMA¹

1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi Müsadere/Mülke El Koyma

(Son güncelleme: 31/08/2024)

Giriş

Bu Ana Tema, ceza, idari ve hukuk yargılamalarında müsadere/el koymanın birbiriyle ilişkili olabilecek belirli yönlerine odaklanmaktadır. Müsadere/el koyma, ceza davaları, gümrük kontrolü, vergi davaları veya demokratik bir toplumda sağlık ve ahlakın korunmasına yönelik davalar gibi farklı bağlamlarda gerçekleşebilir².

Kalıcı bir tedbir olan müsadere ve geçici bir tedbir olan ve genellikle müsadere öncesi gelen el koyma³, Mahkeme tarafından genellikle Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci paragrafı anlamında "mülkiyetin kullanımının düzenlenmesi" kapsamında değerlendirilmektedir. Mahkeme ayrıca bazı davalarda, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin birinci fıkrası anlamında mülkiyetten "yoksun bırakma" olarak değerlendirdiği suç aletlerinin müsadereye ilişkin olarak da bir ayırım yapmaktadır. Bu ana tema, diğer hususların yanı sıra, bu yaklaşımların benimsendiği koşulları tanımlamayı amaçlamaktadır.

Müsadere/El Koyma Davalarında Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesinin Uygulanabilirliği

- Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi yalnızca mevcut malvarlığı için geçerlidir. Belirli durumlarda, mülkün değerinin elde edilmesine ilişkin "meşru beklenti" de bu hükmün korumasından yararlanabilir ((*Denisova ve Moiseyeva/Rusya*, 2010, §§ 47 ve 48).

Uygulanabilir Kural

- Mahkeme, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin davanın koşullarına uygulanabilir olduğuna kanaat getirdikten sonra, söz konusu müdahaleyi tanımlar ve

¹ Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu tercüme, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onayı ile yayımlanmıştır ve sadece **Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı'nın** sorumluluğu altındadır.

² Bu ana tema, suç gelirlerinden kaynaklanan yasadışı zenginleşmeyle mücadelede kilit öneme sahip olan ceza yargılamaları bağlamında müsadere farklı yönlerini derinlemesine ele almamaktadır. Bununla birlikte, cezai bağlamda müsadere farklı işlemlere paralel olarak idari veya hukuki bağlamda da gerçekleşebileceği unutulmamalıdır.

³ **Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, El Konulması ve Müsadere Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi**'nin 1. maddesinde yer alan tanımlara bakınız.

- d) "müsadere", bir suç veya suçlarla ilgili olarak yapılan yargılamaları takiben bir mahkeme tarafından hükmedilen ve mülkün kalıcı olarak yoksun bırakılmasıyla sonuçlanan bir ceza veya tedbir anlamına gelir;
- g) "(Malvarlığı) dondurulma" veya "el koyma", bir mahkeme veya başka bir yetkili makamın emriyle mülkün devrinin, imhasının, dönüştürülmesinin, tasarrufunun veya hareketinin geçici olarak yasaklanması veya mülkün velayetinin veya mülkün kontrolünün geçici olarak üstlenilmesi anlamına gelir.

ardından bu maddede belirtilen “üç kuraldan” hangisinin geçerli olduğunu belirlemek için esaslı bir analize başlar (*Sporrong ve Lönnroth/İsveç* [BD], 1982; § 61; ve müsadere bağlamında *G.I.E.M ve diğerleri/İtalya* [BD], 2018; *Gabrić/Hırvatistan*, 2009 § 319).⁴ Mahkemenin mülkiyet hakkına bir müdahale olduğu konusunda ikna olması halinde, ihlal olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan inceleme, mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin kullanımının düzenlenmesi için büyük ölçüde aynıdır.

Müdahalenin Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle uyumlu kabul edilmesi için:

- İlk olarak, kanunilik ilkesine uygun olmalıdır (*Demokrasi ve İnsan Hakları Kaynak Merkezi ve Mustafayev/Azerbaycan*, 2021, § 67). Ayrıca, ilgili mevzuat ve ulusal makamlar tarafından müsadere uygulamak için kullanılan kriterler, suçun özünü tutarlı olmalıdır: aksi takdirde, başvuranın mülkiyet hakkını kullanmasına yönelik müdahale, öngörülebilirliğin niteliksel koşulunu karşılamıyor olarak değerlendirilir (*Imeri/Hırvatistan*, 2021, §§ 69-70 ve 80-81). Müsaderenin yasal dayanağının açık bir hukuk hatasının sonucu olması halinde müsadere, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlaline sebep olmaktadır (*Spasov/Romanya*, 2022, §§ 116-119).
  - İkinci olarak, gerçekleştirilmek istenen amaçla makul ölçüde orantılı araçlarla meşru bir amaç izlemelidir (*Denisova ve Moiseyeva/Rusya*, 2010, §§ 55 ve 64; *JGK Statyba Ltd ve Guselnikovas/Litvanya*, 2013, §§ 118 ve 144; *Pendov/Bulgaristan*, 2020, §§ 42 ve 50; *Todorov ve Diğerleri/Bulgaristan*, 2021, §§ 187 ve 215; *Yaşaroğlu/Türkiye*, 2023, §§ 72 ve 80). Başka bir ifadeyle, kamu yararı gereklilikleri ile ilgili kişi veya kişilerin çıkarları arasında âdil bir denge kurulup kurulmadığını belirlemek Mahkemenin görevidir. İlgili kişi veya kişilerin aşırı bir bireysel külfete katlanmak zorunda kalmaları halinde, gerekli denge kurulamamış sayılır (*B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017, §§ 47 ve 52).
- Birçok faktör, özellikle başvuranın benimsediği tutum, orantılılık incelemesinde önemli bir rol oynamaktadır (*S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, 2017, §§ 27-30; *Yaşar/Romanya*, 2019, § 60; bk. ayrıca 1986 tarihli *AGOSI/Birleşik Krallık*, § 54).

Güncel İçtihatlardan Doğan İlkeler

Mülkiyet Kullanımının Düzenlenmesi:

- Genel olarak, Mahkemenin yaklaşımı, bir tür mülkiyetten yoksun bırakma içerse bile, müsadereyi, hem cezai hem de diğer bağlamlarda, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci paragrafı anlamında mülkiyetin kullanımının düzenlenmesi olarak ele almaktır (bk. cezai bağlamda, *Riela ve diğerleri/İtalya* (karar), 2001; *Arcuri ve diğerleri/İtalya* (karar), 2001; *C.M./Fransa* (k.k.), 200; veya gümrük suçları bağlamında, *AGOSI/Birleşik Krallık*, 1986, § 51; *Air Canada/Birleşik Krallık*, 1995, § 34; *Sadocha/Ukrayna*, 2019, § 23; *Stoyan Nikolov/Bulgaristan*, 2021, § 55; *Yaremiychuk ve diğerleri/Ukrayna*, 2021, § 22. Ukrayna, 2021, § 22; *Yusifli ve diğerleri/Azerbaycan* (k.k.), 2022, §§ 69-71; ayrıca bk. diğer bağlamlar için, *Handyside/Birleşik Krallık*, 1976, § 62; *S.A. Bio d'Ardennes/Belçika*, 2019, § 48).
- Mahkeme, müsadere/el koyma tedbirlerini belirli bağlamlarda mülkiyetin kullanımını düzenleyen tedbirler olarak değerlendirmiştir:
  - **Bir kanun uygulaması olarak müsadere.** Genel olarak Mahkeme, müsadere tedbirinin bir kanunun uygulanması amacıyla emredildiği durumlarda, müsaderenin mülkiyetin kullanımının düzenlenmesi kapsamına girdiğini düşünmektedir. Örnekler arasında

⁴ Daha ayrıntılı bilgi için bk. *Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin Kılavuz*, Mülkiyetin Korunması, Bölüm B, “Üç Kural” yaklaşımı.

gümrük mevzuatının uygulanması (*AGOSI/Birleşik Krallık*, 1986, § 51; *Jucys/Litvanya*, 2008, § 34), para cezalarının (*Gyrlyan/Rusya*, 2018, § 21) veya vergi borçlarının ödenmesinin sağlanması (*Rustamkhanli/Azərbaycan*, 2024, § 58) ve de Birleşmiş Milletler tarafından öngörülen yaptırım rejimlerinin uygulanması (*Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi/İrlanda* [BD], 2005, § 142) yer almaktadır.

- **Mülkiyetin kesin olarak devredilmemesi (el koyma).** Söz konusu tedbir, mülkün mülkiyetinin kesin olarak devrini gerçekleştirme etkisine sahip değilse, Mahkeme muhtemelen bunun mülkiyetten yoksun bırakmadan ziyade mülkün kullanımına ilişkin bir düzenleme olduğunu değerlendirecektir. Buna itibarla, Mahkeme, mülkiyetin kullanımına getirilen ve mülkiyetin devriyle sonuçlanmayan geçici bir kısıtlamanın, söz konusu mülkün kullanımının düzenlenmesi anlamına geldiğine kanaat getirmiştir (*Air Canada/Birleşik Krallık*, 1995, §§ 32-33; *JGK Statyba Ltd ve Guselnikovas/Litvanya*, 2013, § 115).
- Ayrıca, mülkün iade edilme ihtimali varsa mülkiyetin kesin olarak devri söz konusu olamaz (*Raimondo/İtalya*, 1994, §§ 27 ve 29; *C.M./Fransa* (k.k.), 2001; *Yıldırım/İtalya* (k.k.), 2003; *Hábenczius/Macaristan*, 2014, § 28). Buna karşın, mülkü “geri alınmasına ilişkin gerçekçi bir ihtimalin bulunmaması” halinde, müsadere kesin olarak kabul edilecektir (*B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017, § 38; daha ayrıntılı bilgi için aşağıya bakınız).
- **El koymanın süresi.** Mahkeme, el koyma veya müsadere sonucunda meydana gelen zararın kaçınılmaz olandan daha fazla olmaması gerektiğini hatırlatmaktadır (*Stofkowski/Polonya*, 2021, §§ 56 ve 58; ayrıca bk. *Łysak/Polonya*, 2021, §§ 79 ve 91; *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, 2022, §§ 86 ve 97-100; *Shorazova/Malta*, 2022, §§ 107-123; *Sebeleva ve diğerleri/Rusya*, 2022, § 67; *İpek Limited Şirketi/Türkiye*, 2022, §§ 92-94; *Akshin Garayev/Azərbaycan*, 2023, §§ 55-56).
- **Yasadışı olarak edinilen malvarlığının müsaderesi.** Ceza davalarında Mahkeme, mülkiyetin kesin olarak devredilmiş olması halinde dahi, söz konusu malvarlıkları hukuka aykırı olarak edinilmiş olması halinde, müsadereyi söz konusu malvarlıklarının kullanım kontrolü ile ilgili olduğuna karar verebilir⁵. Dolayısıyla, *Arcuri ve Diğerleri/İtalya* (k.k.), 2001 davasında, Mahkeme, söz konusu tedbirin mülkiyetten yoksun bırakmayı gerektirmesine rağmen, bunun Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin ikinci fıkrası anlamında mülkiyetin kullanımının düzenlenmesi anlamına geldiğini, zira müsadere hukuka aykırı olarak edinilmiş malvarlıklarını etkilediğini ve başvuranın bu malvarlığını daha sonra kendi yararına veya mensubu olduğundan şüphelenilen suç örgütü yararına olacak şekilde kullanmasını engellemeyi amaçladığını kaydetmiştir (bk. ayrıca *M/İtalya* (k.k.), 1991).
- Bu tür davalarda, ulusal mahkemeler, başvuranların suç teşkil eden eylemleri veya diğer suç teşkil eden davranışları ile müsadereye tabi mal varlıkları arasında nedensellik bağı olduğunu ikna edici bir şekilde kanıtlamak zorundadır (*Mandev ve diğerleri/Bulgaristan*, 2024, §§ 100-105).
- Ayrıca, *Ulemek/Sırbistan* (k.k.), 2021, § 65 kararında Mahkeme, ceza hukuku bağlamda verilen müsadere kararının amacının, suç gelirinin ekonomik değerinin gelecekte suç faaliyetlerinde kullanılma olasılığını ortadan kaldırmak olduğunu tespit etmiştir. *Rummi/Estonya*, 2015, § 103 davasında, Mahkeme ayrıca, hukuka aykırı olarak edinilen bir mal/mülke ilişkin müsadere kararının, suç faaliyetlerinde bulunmayı düşünenler için

⁵ Ceza davalarında, müsadere normalde mülkten kalıcı olarak yoksun bırakılmayla sonuçlanır: *Suç Gelirinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması ve Müsaderesi ile Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi*’nin 1. maddesi ve Avrupa Birliği’nde Suç Araçlarının ve Suç Gelirlerinin Dondurulması ve Müsaderesine İlişkin 2014/42/EU 2014/42/AB Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi’nin 26. maddesine bakınız.

caydırıcı bir unsur olarak oynayarak ve ayrıca suçun cezasız kalmamasını sağlayarak kamu yararına hizmet ettiğini kaydetmiştir (bk. ayrıca, *Yıldırım/İtalya* (k.k.), 2003; *Veits/Estonya*, 2015, § 71).

- **Ceza yargılaması kapsamında müsadere.** Ceza davalarında, Devletin üçüncü bir tarafa karşı davasını desteklemek için mülke el koyması halinde yetkililer, izledikleri amaçlar ile bireyin söz konusu mülkiyet hakkına saygı gösterilmesi arasında denge kurmalıdır (*Korshunova/Rusya*, 2022 §§ 35 ve 41-42; *Căpățină/Romanya*, 2023, §§ 48-50). Buna ek olarak, bir Devlet bir suçla itham ettiği bir kişinin mülküne el koyar ancak sanığı mahkûm etmezse, bu kişi haklarına yönelik keyfi veya orantısız müdahalelere karşı usuli güvencelerden yararlanmalıdır (*Ferhatović/Slovenya*, 2022, §§ 51-52). Ayrıca, bir Devlet mülke el koyduğunda, mülkün zarar görmesini engellemelidir (*SCI Le Château du Francport/Fransa*, 2022, §§ 42 ve 53). Son olarak, bir Devlet, bir kişinin mülküne, kişiye mülkün iadesini talep etmesine imkân tanıyan yasal başvuru olanağı sağlamadan, o kişinin mülküne süresiz olarak el koyamaz ve alıkoymaz (*Călin/Romanya*, 2022, §§ 73-74 ve 84; *Rustamkhanli/Azerbaycan*, 2024, § 65).
- **Ceza olarak müsadere.** Buna ek olarak, müsadereyi caydırıcı veya ceza amaçlı olduğu ceza davalarında, Mahkeme bu tedbiri, para cezalarının ödenmesi amacıyla mülkiyet hakkı kullanımının düzenlenmesi olarak değerlendirebilir (*Phillips/Birleşik Krallık*, 2001, §§ 50-51; *Ismayilov/Rusya*, 2008, §§ 30 ve 38; *Markus/Letonya*, 2020, §§ 69-70).

Mülkiyetten Yoksun Bırakma:

- Mahkeme müsadereyi çoğunlukla mülkün kullanımının kontrolü olarak ele alsa da, çok özel durumlarda, mülke el koymanın, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin birinci fıkrası anlamında mülkiyetten yoksun bırakmayla aynı anlamına geldiğine karar vermiştir (*Waldemar Novakowski/Polonya*, 2012, § 46).
- Mahkeme, polisin, başvuranın elli yılı aşkın bir süre boyunca bir araya getirdiği antika silah koleksiyonunun tamamına el koyduğu *Waldemar Novakowski/Polonya*, 2012, § 46 davasında da böyle bir durumun söz konusu olduğuna kanaat getirmiştir. Mahkeme, özellikle, başvuran hakkında yürütülen ceza kovuşturmasının, suçun ciddiyetinin önemsiz olması ve ulusal mahkemenin başvuranın kişiliğini ve suç işleme kastının bulunmadığını dikkate alması nedeniyle durdurulduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, bu nedenle, mevcut davanın koşullarının, ağır suçlar veya örgütlü suç isnatlarıyla ilgili ceza yargılamaları bağlamında müsadere kararlarının verildiği ve müsadere edilen varlıkların bir suçun geliri olduğuna dair güçlü şüphelerin olduğu veya kesinliğin yargı kararıyla teyit edildiği davalardan temel olarak farklı olduğuna karar vermiştir. Bu nedenlerden ötürü, söz konusu tedbir mülkiyetten yoksun bırakma niteliğindedir.
- Buna ek olarak, son yıllarda Mahkemenin söz konusu müsadereyi mülkiyetten yoksun bırakma anlamına geldiğine karar verdiği davalarda aşağıdaki iki kilit unsuru belirlemiştir: Bunlar ; (1) müsadereyi mülkiyetin kesin olarak devredilmesine neden olan nihai bir tedbir anlamına gelip gelmediği ve (2) özellikle başvuranın (iyi niyetli) bir mal sahibi ve/veya suçu işleyenden farklı bir kişi olması (bk. ayrıca aşağıda “Üçüncü şahıslara ait malların müsadere”) ve malların yasadışı yollardan elde edilmemiş olması halinde, başvuranın söz konusu mülkün iadesini talep etme imkânının bulunup bulunmadığıdır.
- Her iki kilit unsurun da mevcut olduğu ve Mahkemenin müsadereyi mülkiyetten yoksun bırakma anlamına geldiğine karar verdiği davalar şunlardır:
  - *Andonoski/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, 2015, § 30: Bir taksi şoförü olan başvuran, Yunanistan-Makedonya sınırından yasadışı yollarla göçmen sokmakla suçlanmış ve arabasına el konulmuştur. Başvuranın hakkındaki suçlamalar, yolcularının yasadışı göçmen olduğunu bildiğine dair kanıt bulunmadığı için hakkındaki suçlamalar

düşürülmüştür. Bununla birlikte, mahkeme, suçun işlenmesinde kullanıldığı gerekçesiyle başvuranın arabasının zorunlu müsadere karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın arabasının müsadere edilmesinin mülkiyetin kesin olarak devredilmesini gerektiren nihai bir tedbir olduğunu ve Hükümetin başvuranın arabasının iadesini talep etme imkânı bulunduğunu ileri sürmediğini kaydetmiştir.

- *S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, 2017, § 30: başvuran şirkete ait iki tanker kamyonu, şirketin müşterilerinden biri tarafından işlenen bir suç bağlamında müsadere edilmiştir. Mahkeme, tanker kamyonlarının müsadere edilmesinin, mülkiyetin Devlete kesin olarak devredilmesini gerektiren nihai bir tedbir olduğunu ve başvuran şirketin tanker kamyonlarının iadesini talep etme imkânının bulunmadığını gözlemlemiştir.
- *B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017, §§ 37- 39 ve 49-52 davasında, üçüncü bir taraf başvuran şirketin kamyonunu Slovenya'ya eroin sokmak için kullanmıştır. Söz konusu üçüncü tarafa karşı yürütülen ceza yargılamasında, kamyonu römorku ile birlikte el konulmuştur. Römork sonunda başvuran şirkete iade edilmiş, ancak kamyon açık artırmada satılmıştır. Mahkeme, davanın, başka suçların işlenmesini önlemek amacıyla *instrumenta sceleris*'in (suçun işlenmesinde kullanılan nesnelere) zorunlu müsadere edilmesini öngören mevzuatla ilgili olduğunu kaydetmiş ve *Andonoski/Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti*, 2015 davasındaki yaklaşımla aynı yaklaşımı benimsemiştir.
- *Yaşar/Romanya*, 2019, §§ 49 ve 62 davasında, başvurana ait bir tekne, Romanya makamlarının üçüncü taraf bir mürettebatın Romanya bayrağını hukuka aykırı olarak taşıdığını ve Romanya münhasır ekonomik bölgesinde izinsiz olarak balıkçılık faaliyetlerinde bulunduğunu tespit etmesinin ardından müsadere edilmiştir. Başvuranın söz konusu yasadışı faaliyetlerden haberi yoktu. Mahkeme, başvuranın teknesinin müsadere edilmesinin, mülkiyetin kesin olarak devredilmesini gerektiren nihai bir tedbir olduğunu kaydetmiştir. Tekne en sonunda özel bir şahsa satılmıştır. Mahkeme, orantılılığa ilişkin değerlendirmesinde başvuranın iyi niyetini kanıtlayabileceğini ve bunun da mülkünün iadesine yol açabileceğini tespit etmiştir.
- Mahkeme, ceza hukuku bağlamında müsadere kararlarının istisnai olarak mülkiyetten yoksun bırakma olarak değerlendirilmesinin gerekçesini şu şekilde açıklamıştır: “Suç işlemek için kullanılan bir aracın üçüncü bir şahıstan müsadere edilmesi, kamu yararına yönelik alınan tedbirler açısından bakıldığında, bir suç gelirlerine veya nesnelere el konulmasıyla aynı düzeyde aciliyet içermez. Dolayısıyla, bazı durumlarda, mülkiyetten yoksun bırakmaya ilişkin Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendi kapsamında incelenebilir” (*B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017, § 38).

Mahkemenin Ayırım Yapmaktan Kaçındığı Durumlar:

- Son olarak, bazı davalarda Mahkeme, ihtilaf konusu müdahalenin mülkiyetten yoksun bırakma mı yoksa mülkiyetin kullanımına ilişkin bir düzenleme mi olduğunu belirlemeye çalışmaktan kaçınmış nitelikte böyle bir ayırımı gereksiz görmüştür: Mahkeme, doğrudan hukuka uygunluk, meşru bir amacın varlığı ve orantılılık ilkelerinin ihlal edilip edilmediğini incelemiştir (*Denisova ve Moiseyeva/Rusya*, 2010 Rusya, 2010, § 55; *Lavrechov/Çek Cumhuriyeti*, 2013, § 43; *Aktiva DOO/Sırbistan*, 2021, § 78; *Todorov ve diğerleri/Bulgaristan*, 2021, § 182; *Par ve Hyodo/Azerbaycan*, 2021, §§ 50-51; *Căpățină/Romanya*, 2023, § 50; *Yordanov ve diğerleri/Bulgaristan*, 2023, § 98; *The J. Paul Getty Trust ve diğerleri/İtalya*, 2024, §§ 272-278).

Üçüncü Şahıslara Ait Mülklerin Müsadere Edilmesi:

- Özellikle ceza hukuku bağlamında, Mahkeme, yetkililerin yalnızca doğrudan suçlamaların odağındaki kişilere ait olan mallara değil, aynı zamanda fail olduğu iddia edilen kişiler adına haksız kazançları elinde bulundurduğu veya bunları gayri resmi olarak yönettiği varsayılan veya başka nedenlerle gerekli iyi niyetli mülkiyet sahibi olma statüsüne sahip olmayan aile üyeleri ve diğer yakın akrabalarına ait mallara da müsadere tedbirleri uygulayabileceğini kabul etmiştir.
- Üçüncü bir tarafa ait bir suç aracının müsadere edilmesi, üçüncü tarafın kötü niyetle hareket ettiği veya kötü niyeti çürütemediği (*Yaşar/Romanya*, 2019, §§ 62-66) veya söz konusu üçüncü tarafın suçludan tazminat talep edebileceği durumlarda (*Sulejmani/Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti*, 2016, §§ 41-43; *S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, 2017, §§ 37-43) genellikle ihlal teşkil etmez.

Kültürel Mirasın Korunması Bağlamında Müsadere:

- Mahkeme, kültürel mirasın korunması ve yasadışı yollarla yurt dışına çıkarılan kültürel varlıkların geri kazanılması bağlamında, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bir müzeden klasik bir Yunan dönemine ait bronz heykelin kendilerine iade edilmesini isteyen İtalyan makamları tarafından alınan müsadere kararının, mülkiyete saygı gösterilmesi hakkıyla uyumlu olduğunu kabul etmiştir (*The J. Paul Getty Trust ve diğerleri/İtalya*, 2024). Mahkeme, özellikle, başvuran vakfın heykeli satın alırken ihmalkâr davrandığına ilişkin değerlendirmeyi (§§ 385-390), İtalyan makamlarının heykelin İtalya'nın kültürel mirasının bir parçası olduğunu ve müsadere kararının verildiği tarihte yasal olarak İtalya'ya ait olduğunu makul bir şekilde kanıtlamış olmalarını (§§ 343-359) ve heykelin yurt dışına çıkarıldığı ve başvuran vakıf tarafından satın alındığı tarihte yürürlükte olan bağlayıcı uluslararası hukuki belgelerin hiçbirinin (§§ 385-390) İtalyan makamlarının heykeli geri almalarını veya en azından yabancı makamların tam işbirliği sağlamalarını mümkün kılmayacağı (§§ 377 ve 391-400) göz önünde bulundurulduğunda, İtalyan makamlarının içinde bulunduğu istisnai hukuki boşluğu dikkate almıştır. Bu bağlamda Mahkeme, bugün benzer bir senaryoda, ulusal makamların uluslararası antlaşmaların ve Avrupa Birliği hukukunun ilgili hükümlerinde belirtilen süre sınırlamalarına ve usullere tam olarak uymaları gerektiğini belirtmektedir (§ 407).

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi (usul yönü) :

- Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinde usuli gerekliliklere değinilmemesine rağmen mülkiyete saygı hakkına ilişkin bir hukuki usul, ilgili kişiye, söz konusu hükümlerle güvence altına alınan haklara müdahale oluşturan tedbirlere karşı etkili bir şekilde itiraz edebilmesi için davasını yetkili makamlara sunması için yeterli bir fırsat sunmalıdır (bk. beraat kararının ardından müsadere kararı verilen *G.I.E.M. S.R.L. ve diğerleri/İtalya* [BD], 2018, §§ 290 ve 302; bk. ayrıca *AGOSI/Birleşik Krallık*, 1986, §§ 55 ve 58-60; *Air Canada/Birleşik Krallık*, 1995, § 46; *Arcuri ve diğerleri/İtalya* (k.k.), 2001; *Riela ve diğerleri/İtalya* (k.k.), 2001). Söz konusu yargılama usulünde, özellikle, çekişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkelerine riayet edilmelidir (*G.I.E.M. S.R.L. ve diğerleri/İtalya* [BD], 2018, § 302; *Shorazova/Malta*, 2022, § 105).
- Malları müsadere edilen kişilere, gerektiğinde kurallara aykırılık veya keyfi ya da mantıksız davranışların mevcut olduğunu iddia ederek, davalarını yetkili makamlara sunmaları için yeterli fırsat verilmelidir (*Yıldırım/İtalya* (k.k.), 2003).
- Vergi makamlarının, başvuran şirketin banka hesaplarını dondurma kararına ilişkin *Rustamkhanli/Azərbaycan* (2024, §§ 64-65) davasında Mahkeme, ulusal mahkemelerin vergi makamları tarafından alınan tedbirin orantılılığını değerlendirmesi gerektiğine ve başvuran şirkete tedbirin sürdürülmesinin düzenli olarak inceletme imkânı tanınması gerektiğine karar vermiştir.

- Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi tek başına, ceza yargılaması sırasında mülkiyete el konulması/müsadere sonucunda uğranıldığı varsayılan herhangi bir zarar için tazminat hakkı doğurmaz: Sözleşmeciler Devletler, bu tür zararlar için tazminat elde etme koşullarını belirleme hakkına sahiptir (*Adamczyk/Polonya* (k.k.), 2006; *Stożkowski/Polonya*, 2021, § 78).
- El konulan mülklerin korunmasından sorumlu kamu makamları, bu mülklerin değerini korumak için gerekli özeni göstermelidir (*Tendam/İspanya*, 2010, § 51; *Stożkowski/Polonya*, 2021, §§ 73-74). *Tendam/İspanya*, 2010, § 54 davasında Mahkeme, başvuranın mülkünün muhafaza edildiği koşullara ilişkin ispat yükümlülüğünün el koymadan sorumlu kamu makamlarına ait olduğunu kaydetmiştir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (a contrario)*, *Adamczyk/Polonya* (k.k.), 2006; *Stożkowski/Polonya*, 2021, § 79).

Önemli Örnekler

Mülkiyet Kullanımının Düzenlemesi Olarak Müsadere/El Koyma:

İthalat kontrollerini yürüten gümrük yetkilileri tarafından müsadere/el koyma

- *Jucys/Litvanya*, 2008 – Kaçakçılık suçunun müsadere cezası ile cezalandırılıyor olmamasına rağmen, başvuranın sınırdan kaçak olarak geçirmeye çalıştığı vizon küreklerinin müsadere edilmesi (cezai suç): ihlal.
- *Ismayilov/Rusya*, 2008 – Başvuranın yasal olarak sahip olduğu bir miktar paraya gümrük makamlarına beyan edilmemesi nedeniyle müsadere edilmesi: ihlal.
- *Grifhorst/Fransa*, 2009 – 500.000 Hollanda guldeninin (233.056 avro) tamamının beyan edilmemesi nedeniyle müsadere edilmesi: ihlal.
- *Gabrić/Hırvatistan*, 2009 – başvuranın 20.000 Alman markı (DEM) tutarındaki nakit parayı gümrük makamlarına beyan etmemesi nedeniyle söz konusu dövizlerin müsadere edilmesi: ihlal.
- *Moon/Fransa*, 2009 – 7.622 avroyu aşan miktarlar için beyanda bulunma zorunluğu olması nedeniyle 40.422 avronun müsadere edilmesi: ihlal.
- *Rummi/Estonya*, 2015 – Başvuranın vefat eden kocası tarafından Estonya'ya kaçak olarak sokulan değerli metallerin müsadere edilmesi: ihlal.
- *Boljević/Hırvatistan*, 2017 – Başvuranın sınırdan geçirdiği paranın varış yerinin meşruiyetini kanıtlayamaması ve gümrük makamlarına beyan etmemesi nedeniyle 180.000 avronun tamamının müsadere edilmesi: ihlal.
- *Gyrlyan/Rusya*, 2018 – 100.000 Amerikan doları tutarındaki meblağın gümrüğe beyan edilmemesi nedeniyle 90.000 Amerikan dolarının müsadere edilmesi: ihlal.
- *Sadocha/Ukrayna*, 2019 – 41.000 avro tutarındaki meblağın gümrükte beyan edilmemesi nedeniyle 31.000 avronun müsadere edilmesi: ihlal.
- *Imeri/Hırvatistan*, 2021 – Slovenya ile Hırvatistan arasındaki sınırı geçerken başvuranın beyanda bulunmadığı 530.000 Norveç kronunun (NOK) müsadere edilmesi: ihlal.
- *Par ve Hyodo/Azerbaycan*, 2021 – Gümrük makamları tarafından başvuranlardan ele geçirilen beyan edilmemiş para miktarlarına hukuka aykırı olarak el konulması: ihlal.
- *Stoyan Nikolov/Bulgaristan*, 2021 – Para cezası uygulanması ve beyan edilmemiş meblağın müsadere edilmesi: ihlal.
- *Zaklan/Hırvatistan*, 2021 – 1991 yılında, Hırvatistan'ın hala eski Yugoslavya'nın bir parçası olduğu dönemde, Yugoslav makamları tarafından Hırvatistan'da el konulan döviz cinsi paralar.

- *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, 2022 – Kaçakçılık şüphesiyle başvuran şirketin mallarının (elektronik eşya) müsadere edilmesi: ihlal.
- *İpek Limited Şirketi/Türkiye*, 2022 – Başvuran şirketin mallarının (elektronik eşya) kaçakçılık şüphesiyle müsadere edilmesi: ihlal.
- *Yaşaroğlu/Türkiye*, 2023 – Kaçakçılık suçuna ilişkin bir mahkûmiyet kararı olmadığı halde 25 kg altın mücevheratın müsadere edilmesi: ihlal.

Cezai ve idari işlemler kapsamında üçüncü bir tarafa ait mülkün müsadere/el konulması

- *AGOSI/Birleşik Krallık*, 1986 - başvuran şirketin hileli bir şekilde elinden alınan ve alıcıların daha sonra Birleşik Krallık'a kaçırmaya çalıştıkları altın sikkelere (*objectum sceleris/suçun nesnesi*) gümrük yetkilileri tarafından el konulması. Başvuran şirketin sikkelerin iadesine ilişkin talebi reddedilmiş olsa da, Mahkeme, ulusal hukukun, başvuran şirkete tedbire itiraz etmek amacıyla davayı yetkili makamlara sunabileceği makul bir fırsat tanıdığı için Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci fıkrasının gerekliliklerini tam olarak karşıladığına karar vermiştir (§§ 60-62): ihlal yok.
- *Air Canada/Birleşik Krallık*, 1995 - 331 kilogram esrar reçinesi içerdiği tespit edilen ve gümrük yetkilileri tarafından müsadere edilebilir olduğu değerlendirilen bir hava aracına el konulması, iadesinin ise bir miktar para ödenmesi şartına bağlanması: ihlal yok.
- *C.M./Fransa* (k.k.), 2001 - Üçüncü bir şahıs tarafından uyuşturucu (on dokuz gram eroin) kaçakçılığında kullanılan bir araca el konulması; iyi niyetli mal sahiplerinin, işlenen suçla hiçbir ilgisi yoksa el konulan veya müsadere edilen mallarını geri almasına imkân tanıyan ulusal hüküm; dostane bir anlaşma bağlamında ödemeye bağlı olarak iade: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).
- *Arcuri ve diğerleri/İtalya* (k.k.), 2001 – Uyuşturucu kaçakçılığı yapan bir suç örgütünün parçası olduğundan şüphelenilen başvurana ait fiili (*de facto*), ancak hukuki (*de jure*) olmayan (söz konusu mülk resmi olarak birinci başvuranın eşine ve çocuklarına aitti) mülkün müsadere edilmesi: ihlal yok.
- *Yildirim/İtalya* (k.k.), 2003 – Üçüncü bir şahıs tarafından yasadışı göçmenleri taşımak için kullanıldıktan sonra el konulan kiralık bir aracın sahibine iade edilmesinin reddedilmesi; iyi niyetini kanıtlaması koşuluyla mülkün mülkiyetinin iade edilmesi olasılığı: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).
- *Silickienė/Litvanya*, 2012 – Yolsuzluğa karışmış bir devlet memurunun dul eşi olan başvurana ait mülklere müsadere tedbiri uygulanmıştır; başvuranın müsadere edilen mülklerin yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerle satın alınmış olabileceğini mutlaka bilmesi gerektiği değerlendirilmiştir: ihlal yok.
- *Balsamo/San Marino*, 2019 – Başvuranların kara para aklama suçundan beraat etmiş olmalarına rağmen, başvuranların babası tarafından yasa dışı yollarla elde edildiği tespit edilen mülklere uygulanan müsadere tedbiri: ihlal yok.
- *Markus/Letonya*, 2020 – Suçla bağlantılı olmayan mülklere, özellikle de başvuranın adına kayıtlı olan ancak yetişkin oğlu tarafından kendi ailesiyle birlikte kullanılan bir evin müsadere edilmesi; mülklerin yönelik müsadere yaptırımının orantılılığına ilişkin bireysel değerlendirme veya inceleme yapılmaması: ihlal.
- *Imeri/Hırvatistan*, 2021 – Başvuranın Slovenya ve Hırvatistan arasındaki sınırı geçerken taşıdığı para miktarının tamamına, bu paranın başvuranın ve akrabalarının ortak malı olduğu iddia edilmesine rağmen el konulması. Başvuranın tam olarak kendi payını belirtmemesi ve ulusal makamların bu payın ne kadar olduğunu belirleyememesi nedeniyle, Mahkeme bu davadaki “mülkün” el konulan meblağın tamamına karşılık geldiğine kanaat getirmiştir (Başvuranın el konulan meblağın belirli bir kısmının sahibi olduğunu iddia ettiği ve Mahkemenin iddia edilen “mülkün” başvuranın talep ettiği

- meblağla sınırlı olduğunu belirttiği [Karapetyan/Gürcistan](#), 2020 davasında Mahkemenin benimsediği yaklaşımla karşılaştırınız): ihlal.
- [Godlevskaya/Rusya](#), 2021 – Eski kocasının cezai mahkûmiyetinin ardından başvuranın mülküne el konulması ve satılması; uygun bir iç hukuk dayanağının olmaması: ihlal.
  - [Yusifli ve diğerleri / Azerbaycan](#) (k.k.), 2022 – Sanıkların arkadaşları ve akrabaları olan başvuranlar, (Devletin mülkünü yasadışı olarak ele geçiren) duruşma sırasında mülklerine el konulmasına karar verilmesiyle karşı karşıya kalmıştır: kabul edilemez.
  - [Zaghini/San Marino](#), 2023 – Başvuranın babasına karşı kara para aklama suçundan açılan ceza davası sonrasında bir miktar paranın müsadere edilmesi ve başvuranın daha sonra bu meblağları geri alma talebi: ihlal yok.

Kamu Sağlığı Düzenlemeleri Bağlamında Müsadere/El Koyma:

- [S.A. Bio d'Ardennes/Belçika](#), 2019 – Mülkiyetin kullanımına yönelik bir düzenleme olarak kabul edilen hayvan sağlığı düzenlemelerinin çeşitli ihlallerinin sonucunda bruselloz enfeksiyonu görülen çok sayıda hayvanın zorunlu olarak itlaf edilmesi: ihlal yok.

Kültürel Mirasın Korunması Bağlamında Müsadere:

- [The J. Paul Getty Trust ve diğerleri/İtalya](#), 2024 – Yasadışı yollarla yurt dışına çıkarılan klasik Yunan dönemine ait bir bronz heykelin Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bir müzeden geri alınması amacıyla İtalyan makamları tarafından verilen müsadere kararı: ihlal yok.

Ceza Davaları Bağlamında Mülkün Kullanımına İlişkin Bir Düzenleme Olarak Değerlendirilen Müsadere/El Koyma, (güncel örnekler⁶):

- [Stożkowski/Polonya](#), 2021 – Başvuranın, aleyhinde devam eden ceza davası bağlamında arabasına el konulması ve uzun süre alıkonulması sonucunda uğradığı ve herhangi bir tazminat alamadığı aşırı zarar: ihlal.
- [Sebeleva ve diğerleri/Rusya](#), 2022 – Başvuranların şirket hisselerine hiçbir gerekçe gösterilmeksizin el konulması ve uzun süre alıkonulması: ihlal.
- [Călin/Romanya](#), 2022 – Bir ceza soruşturması sırasında başvuranın mülklerine el konulması ve uzun süre alıkonulması ile usuli güvencelerin yokluğu: ihlal.
- [Taganrog LRO ve diğerleri/Rusya](#), 2022 – Yehova'nın Şahitleri'ne yönelik bir baskı kampanyası bağlamında başvuran kuruluşların mülklerinin müsadere edilmesi: ihlal.
- [Ferhatović/Slovenya](#), 2022 – Cezai bir mahkûmiyet kararı olmaksızın başvurana ait bakır tele el konulması ve müsadere edilmesi: ihlal.
- [SCI Le Château du Francport/Fransa](#), 2022 – Dört yıl sonra harap bir halde iade edilen başvuran şirkete ait şatoya el konulması ve uzun süre alıkonulması: ihlal.
- [Căpăţînă/Romanya](#), 2023 – Yolsuzluk iddiaları nedeniyle başvuranın mülklerine el konulması ve suç gelirlerinin hesaplanmasında kullanılan yöntemin orantısızlık sorunu yaratmaması: ihlal yok.
- [Mandev ve diğerleri/Bulgaristan](#), 2024 – Suç teşkil eden eylemler ile müsadereye tabi mal varlıkları arasında illiyet bağı olduğunun ikna edici bir şekilde kanıtlanmadan, başvuranların mal varlıklarına suç geliri olarak el konulması: ihlal.

⁶ Daha fazla ayrıntı için bk. [Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesine İlişkin Rehber](#), Mülkiyetin Korunması, Bölüm F, Suç Gelirlerine El Konulması.

Ceza Yargılamaları Bağlamında Mülkiyetten Yoksun Bırakma Anlamına Gelen Müsadere/El koyma:

- *Waldemar Novakowski/Polonya*, 2012 – Suçun ciddi bir suç olmamasına rağmen antika silah koleksiyonunun tamamının müsadere edilmesi: ihlal.
- *Andonoski/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, 2015 – Sahibinin bilgisi dışında göçmen kaçakçılığında kullanılan bir taksinin kesin olarak müsadere edilmesi: ihlal.
- *B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017 – Sahibi olan şirketin bilgisi dışında uyuşturucu kaçakçılığında kullanılan kamyonun gümrük kontrolü sonrasında kesin olarak ve zorunlu müsadere edilmesi ve zararın tazmin edilmesine yönelik gerçekçi bir fırsatın bulunmaması: ihlal.
- *S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, 2017 – Kabahatsiz bir mal sahibinin sözleşmenin ihlali nedeniyle suçlu taraftan tazminat talep etme imkânına sahip olduğu bir davada, kusursuz sorumluluk temelinde, özel tüketim vergi düzenlemesine uyulmaması nedeniyle kesin müsadere: ihlal yok.
- *Yaşar/Romanya*, 2019 – Ulusal mahkemelerin başvuranın kötü niyetli olduğunu tespit etmiş olsa da, başvuranın üçüncü bir kişi tarafından yasadışı olarak balık avlamak için kullanılan teknesinin kesin olarak müsadere edilmesi: ihlal yok.
- *Akshin Garayev/Azerbaycan*, 2023 – Başvurana ait gaz türbinlerinin sürekli ve uzun süreli alıkonulması gerekli orantılılığı karşılamamıştır: ihlal.

Sözleşme'nin 7 No.lu Protokolü'nün 2. Maddesi Kapsamında Müsadere

- *Saquetti Iglesias/İspanya*, 2020 – Zorunlu beyan sınırını aşan miktarda para taşınması nedeniyle, orantılılık dikkate alınmaksızın uygulanan ağır gümrük para cezasına karşı ikinci derece mahkemeye başvurulmaması (§ 42, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında gümrük yaptırımlarına ilişkin içtihadatla atıfta bulunulmakta): ihlal.

Genel İlkelerin Özeti

Uygulanabilir kurallara ilişkin genel ilkeler:

- Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci fıkrası anlamında malların kullanımının kontrolü anlamına gelen müsadere/el koyma:
  - Ceza hukuku için: *Călin/Romanya*, 2022, §§ 68-69; *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, 2022, §§ 86-87; *Stożkowski/Polonya*, 2021, §§ 52-56; bk. ayrıca *Aktiva DOO/Sırbistan*, 2021, § 78;
  - Gümrük suçları için: *Imeri/Hırvatistan*, 2021, §§ 64-66.
- Mülkiyetin kesin devrini içeren mülkiyetten yoksun bırakma anlamına gelen müsadere: *Yaşar/Romanya*, 2019, § 49; *B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, 2017, §§ 36-38.
- Üçüncü bir tarafa ait bir suç aletinin müsadere edilmesi: *Sulejmani/Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti*, 2016, § 34.
- Yargısal denetimin mevcudiyeti: *Yaşar/Romanya*, 2019, § 62; *S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, 2017, § 37.

Yasallık ve orantılılığa ilişkin genel ilkeler:

- Hukuka uygunluk: *Călin/Romanya*, 2022, § 71; *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, 2022, §§ 88-89; *Par ve Hyodo/Azerbaycan*, 2021, § 52.

- Orantılılık: *Stolkowski/Polonya*, 2021, § 54; *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, 2022, § 92.
- Gümrük makamları tarafından para miktarlarının müsadere edilmesine ilişkin orantılılık: *Boljević/Hırvatistan*, 2017, § 41; yaptırımların ağırlığına ilişkin olarak, *Imeri/Hırvatistan*, 2021, §§ 84-87; *Stoyan Nikolov/Bulgaristan*, 2021, §§ 63-65.

Diğer Atıflar

Avrupa Konseyi Sözleşmeleri:

- Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması ve Müsaderesi Sözleşmesi (ETS No. 141, 1990)
- Suçtan Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Sözleşme (CETS No. 198, 2005)

Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri:

- Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Protokolleri (2000)
- Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi (2003)

Avrupa Birliği Hukuki Metinleri ve Raporları:

- Avrupa Birliği'nde Suç Araçlarının ve Suç Gelirlerinin Dondurulması ve Müsaderesine İlişkin 2014/42/AB Sayılı Direktif
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:32018R1805> Malvarlığının Dondurulması ve Müsaderesi Kararlarının Karşılıklı Tanınmasına İlişkin 2018/1805 (AB) sayılı Tüzük
- Varlıkların geri kazanımı ve müsadere: suçun bedelinin ödenmemesini sağlamak (Avrupa Komisyonu Raporu, 2020)

Diğer Belgeler:

- Mahkûmiyete Dayanmayan El Koyma ve Müsaderenin Kullanımı (Avrupa Konseyi, 2020)

BAŞLICA İÇTİHAT ATIFLARI

- *Handyside/Birleşik Krallık*, no. 5493/72, 7 Aralık 1976, Seri A no. 24 (Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Sporrong ve Lönnroth/İsveç*, no. 7151/75 ve 7152/75, 23 Eylül 1982, Seri A no. 52 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *AGOSI/Birleşik Krallık*, no. 9118/80, 24 Ekim 1986, Seri A no. 108 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *M./İtalya* (k.k.), no. 12386/86, 15 Nisan 1991 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Raimondo/İtalya*, no. 12954/87, 22 Şubat 1994, Seri A no. 281-A (bir durumda 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok, diğer bir durumda: ihlal);
- *Vendittelli/İtalya*, no. 14804/89, 18 Temmuz 1994, Seri A no. 293-A (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Welch/Birleşik Krallık*, no. 17440/90, 9 Şubat 1995, Seri A no. 307-A (7. maddenin 1. paragrafı: ihlal (madde 7-1));
- *Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH/Hollanda*, 23 Şubat 1995, Seri A no. 306-B (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Air Canada/Birleşik Krallık*, 5 Mayıs 1995, Seri A no. 316-A (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *C.M./Fransa* (k.k.), no. 28078/95, 26 Haziran 2001, AİHM 2001-VII (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Phillips/Birleşik Krallık*, no. 41087/98, 5 Temmuz 2001, AİHM 2001-VII (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Arcuri ve diğerleri/İtalya* (k.k.), no. 52024/99, 5 Temmuz 2001, AİHM 2001-VII (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Riela ve diğerleri/İtalya* (k.k.), no. 52439/99, 4 Eylül 2001 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Butler/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 41661/98, 27 Haziran 2002, AİHM 2002-VI (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Yildirim/İtalya* (k.k.), no. 38602/02, 10 Nisan 2003, AİHM 2003-IV (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Kopecký/Slovakya* [GC], no. 44912/98, 28 Eylül 2004, AİHM 2004-IX (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Morabito ve diğerleri/İtalya* (k.k.) no. 58572/00, 7 Haziran 2005 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Baklanov/Rusya*, no. 68443/01, 9 Haziran 2005 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi/İrlanda* [BD], no. 45036/98, 30 Haziran 2005, AİHM 2005-VI (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Adamczyk/Polonya* (k.k.), no. 28551/04, 7 Kasım 2006 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Dassa Foundation ve diğerleri/Lihtenştayn* (k.k.), no. 696/05, 10 Temmuz 2007 (kabul edilemez - iç hukuk yollarının tüketilmemesi);

- *Jucys/Litvanya*, no. 5457/03, 8 Ocak 2008 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Grayson ve Barnham/Birleşik Krallık*, no. 19955/05 ve 15085/06, 23 Eylül 2008 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Ismayilov/Rusya*, no. 30352/03, 6 Kasım 2008 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Saccoccia/Avusturya*, no. 69917/01, 18 Aralık 2008 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Sun/Rusya*, no. 31004/02, 5 Şubat 2009 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Gabrić/Hırvatistan*, no. 9702/04, 5 Şubat 2009 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Grifhorst/Fransa*, no. 28336/02, 26 Şubat 2009 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Moon/Fransa*, no. 39973/03, 9 Temmuz 2009 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Denisova ve Moiseyeva/Rusya*, 16903/03, 1 Nisan 2010 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Tendam/İspanya*, no. 25720/05, 13 Temmuz 2010 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Silickienė/Litvanya*, no. 20496/02, 10 Nisan 2012 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Waldemar Novakowski/Polonya*, no. 55167/11, 24 Temmuz 2012 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Lavrechov/Çek Cumhuriyeti*, no. 57404/08, 20 Haziran 2013 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *JGK Statyba Ltd ve Guseļnikovas/Litvanya*, no. 3330/12, 5 Kasım 2013 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Paulet/Birleşik Krallık*, no. 6219/08, 13 Mayıs 2014 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Cacucci ve Sabatelli/İtalya* (k.k.), no. 2979/09, 17 Haziran 2014 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Hábenczius/Macaristan*, no. 44473/06, 21 Ekim 2014 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Rummi/Estonya*, no. 63362/09, 15 Ocak 2015 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Veits/Estonya*, no. 12951/11, 15 Ocak 2015 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Gogitidze ve Diğerleri/Gürcistan*, no. 36862/05, 12 Mayıs 2015 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Andonoski/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, no. 16225/08, 17 Eylül 2015 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Sulejmani/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, no. 74681/11, 28 Nisan 2016 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *B.K.M. Lojistik Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi/Slovenya*, no. 42079/12, 17 Ocak 2017 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Boljević/Hırvatistan*, no. 43492/11, 31 Ocak 2017 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *S.C. Service Benz Com S.R.L./Romanya*, no. 58045/11, 4 Temmuz 2017 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Sakskoburggotski ve Chrobok/Bulgaristan* (k.k.), no. 38948/10, 20 Mart 2018 (kabul edilemez – konu bakımından bağdaşmazlık);
- *G.I.E.M. ve diğerleri/İtalya* [BD], no. 1828/06 ve 2 diğerleri, 28 Haziran 2018 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Gyrlyan/Rusya*, no. 35943/15, 9 Ekim 2018 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);

- *Sadocha/Ukrayna*, no. 77508/11, 11 Temmuz 2019 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Balsamo/San Marino*, no. 20319/17 ve 21414/17, 8 Ekim 2019 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *S.A. Bio d'Ardennes/Bieçika*, no. 44457/11, 12 Kasım 2019 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi:ihlal yok);
- *Yaşar/Romanya*, no. 64863/13, 26 Kasım 2019 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Filkin/Portekiz*, no. 69729/12, 3 Mart 2020 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Pendov/Bulgaristan*, no. 44229/11, 26 Mart 2020 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Markus/Letonya*, no. 17483/10, 11 Haziran 2020 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Karapetyan/Gürcistan*, no. 61233/12, 15 Ekim 2020 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Aktiva DOO/Sırbistan*, no. 23079/11, 19 Ocak 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Ulemek/Sırbistan* (k.k.), no. 41680/13, 2 Şubat 2021 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Imeri/Hırvatistan*, no. 77668/14, 24 Haziran 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Todorov ve diğerleri/Bulgaristan*, no. 50705/11 ve diğer 6 başvuru, 13 Temmuz 2021 (bazı durumlarda 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi; ihlal yok, diğer durumlarda ise; ihlal);
- *Stoyan Nikolov/Bulgaristan*, no. 68504/11, 20 Temmuz 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal) ;
- *Łysak/Polonya*, no. 1631/16, 7 Ekim 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Demokrasi ve İnsan Hakları Kaynak Merkezi ve Mustafayev/Azerbaycan*, no. 74288/14 ve 64568/16, 14 Ekim 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal ve 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak 13. maddesi: ihlal);
- *Par ve Hyodo/Azerbaycan*, no. 54563/11 ve 22428/15, 18 Kasım 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Godlevskaya/Rusya*, no. 58176/18, 7 Aralık 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Yaremiychuk ve diğerleri/Ukrayna*, no. 2720/13 ve diğer 6 başvuru, 9 Aralık 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Zaklan/Hırvatistan*, no. 57239/13, 16 Aralık 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Stořkowski/Polonya*, no. 58795/15, 21 Aralık 2021 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Akpaz Limited Şirketi/Türkiye*, no. 6800/09, 18 Ocak 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *İpek Limited Şirketi/Türkiye*, no. 29214/09, 18 Ocak 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Sebeleva ve diğerleri/Rusya*, no. 42416/18, 1 Mart 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Shorazova/Malta*, no. 51853/19, 3 Mart 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Călin/Romanya*, no. 54491/14, 5 Nisan 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Taganrog LRO ve diğerleri/Rusya*, no. 32401/10, 7 Haziran 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Ferhatović/Slovenya*, no. 64725/19, 7 Temmuz 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *SCI Le Château du Francport/Fransa*, no. 3269/18, 7 Temmuz 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);

- *Korshunova/Rusya*, , no. 46147/19, 6 Eylül 2022 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Yusifli ve diğerleri/Azerbaycan* (k.k.), no. 21274/08, 21904/08, 26193/08, 33248/08, 36604/08, 41334/08 ve 43125/08, 6 Aralık 2022 (kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Akshin Garayev/Azerbaycan* , no. 30352/11, 2 Şubat 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Spasov/Romanya*, no. 27122/14, 3 Şubat 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Căpățină/Romanya*, no. 911/16, 28 Şubat 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
Zaghini/San Marino, no. 3405/21, 11 Mayıs 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Yaşaroğlu/Türkiye*, no. 78661/11, 12 Eylül 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Yordanov ve diğerleri/Bulgaristan*, no. 265/17 ve 26473/18, 26 Eylül 2023 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *The J. Paul Getty Trust ve diğerleri/İtalya*, no. 35271/19, 2 Mayıs 2024 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal yok);
- *Mandev ve diğerleri/Bulgaristan*, no. 57002/11 ve 4 diğerleri, 21 Mayıs 2024 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal);
- *Rustamkhanli/Azerbaycan*, no. 24460/16, 4 Temmuz 2024 (1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: ihlal).